Astudiaeth COVID-19, Cyflogaeth ac Iechyd yng Nghymru:

Canfyddiadau Allweddol a Gwaith yn y Dyfodol

Dr Benjamin Gray, Is-adran Ymchwil a Gwerthuso

Ar ran Dr Richard Kyle, Dr Jiao Song a'r Athro Alisha Davies

Cynhadledd Gwaith Da, Iechyd Da – 7 Gorffennaf 2021

GIG CYMRU NHS WALES | Iechyd Cyhoeddus Cymru Public Health Wales

@dr_benjamin23

Cefndir

Cyflogaeth ac Iechyd

- Mae'r berthynas rhwng iechyd da a chyflogaeth dda wedi eu sefydlu ers tro.
- Adroddiad Statws Iechyd Cymru (WHESRi).
  - Iechyd a chyflogaeth ac amodau gwaith.
  - Iechyd a diogelwch incwm ac amddiffyniad cymdeithasol.
- Roedd Cymru'n dyst i 16,000 o ddiswyddiadau yn y tri mis cyn Tachwedd 2020.
  - Roedd cyfraddau diswyddo yn ystod y cyfnod hwn ar ei uchaf ers 2009.

Ffynhonnell: Y Sefydliad Llafur Rhyngwladol

Ffynhonnell: Y Sefydliad Llafur Rhyngwladol a Banc y Byd

Astudiaeth COVID-19, Cyflogaeth ac Iechyd yng Nghymru

Amcanion Astudiaeth (i bennu)

- Effaith COVID-19 ar ddiogelwch cyflogaeth;
- Nodi’r grwpiau hynny â’r perygl mwyaf o ansicrwydd cyflogaeth a/neu ariannol;
- Mynychder sylfaenol cyflogaeth ansicr yng Nghymru;
- Effaith ymyriadau economaidd, cymdeithasol ac ymyriadau iechyd ar gyflogaeth ac iechyd;
- Amgyffrediad y cyhoedd o waith teg (ac yn y dyfodol)

Astudiaeth COVID-19, Cyflogaeth ac Iechyd yng Nghymru

Dyluniad, dulliau

- Arolwg aelwydydd trawsdoriadol, cynrychioliadol yn genedlaethol (Mai/Mehefin)
  - Recriwtio trwy lythyrau gwahoddiad (x2) i gymryd rhan mewn holiadur ar-lein
  - 18-64 oed mewn cyflogaeth â thâl/hunangyflogaeth yn Chwefror 2020.
- Testunau
  - Newid mewn cyflogaeth (Cyn a phresennol)
  - Iechyd a llesiant
  - Incwm a nodweddion yr aelwyd
- 1,382 o oedolion (20,000 o wahoddiadau, cyfradd ymateb o 6.9%)
- Archwiliodd modelau dadansoddi atchweliad logisteg, Chi-sgwâr gysylltiadau rhwng demograffeg, statws iechyd a chanlyniadau cyflogaeth

Effaith COVID-19 ar ddiogelwch cyflogaeth

Grwpiau â'r perygl mwyaf o ansicrwydd cyflogaeth a/neu ariannol

Canfyddiadau Allweddol
Cyffredinol

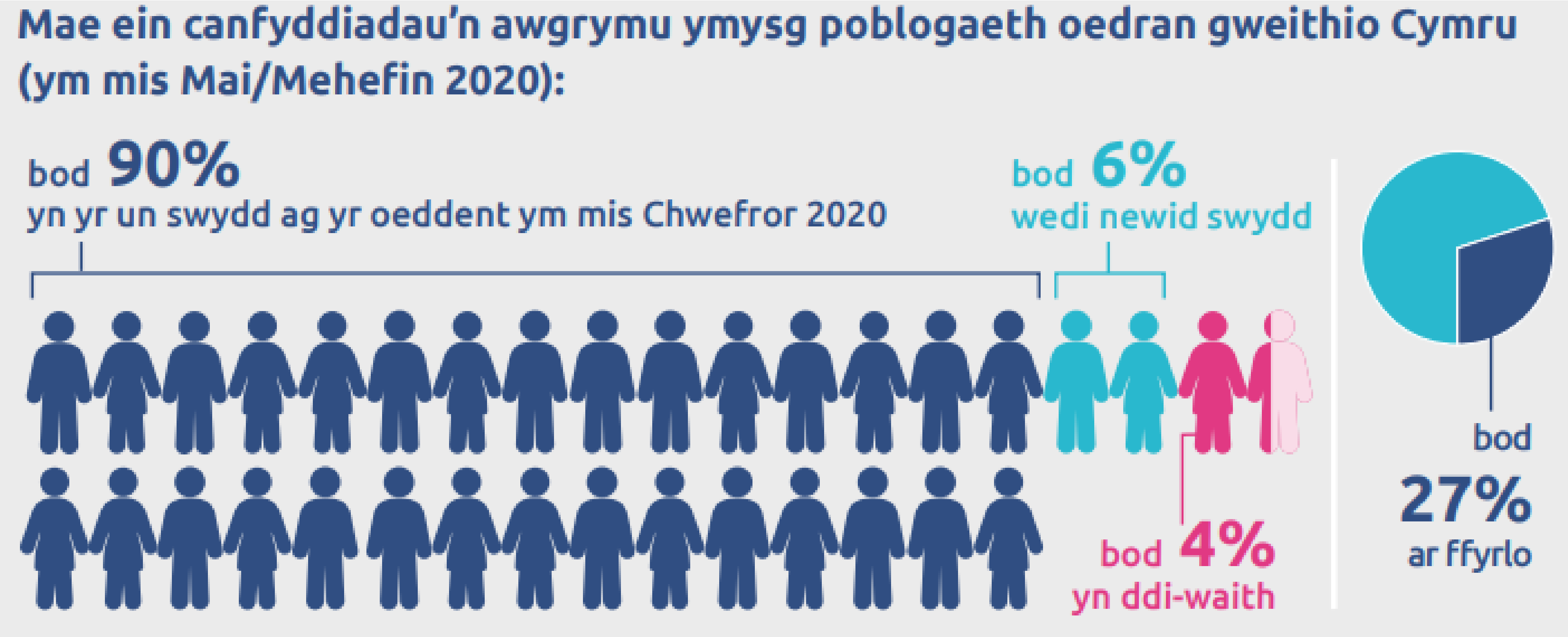

Ffigurau ffyrlo y DU ar y pryd (Mai/Mehefin 2020) oedd 22-31%

Ym mis Mai 2020, roedd 316,500 o weithwyr yng Nghymru wedi cael eu rhoi ar ffyrlo

Ffyrlo yn ôl grŵp oedran

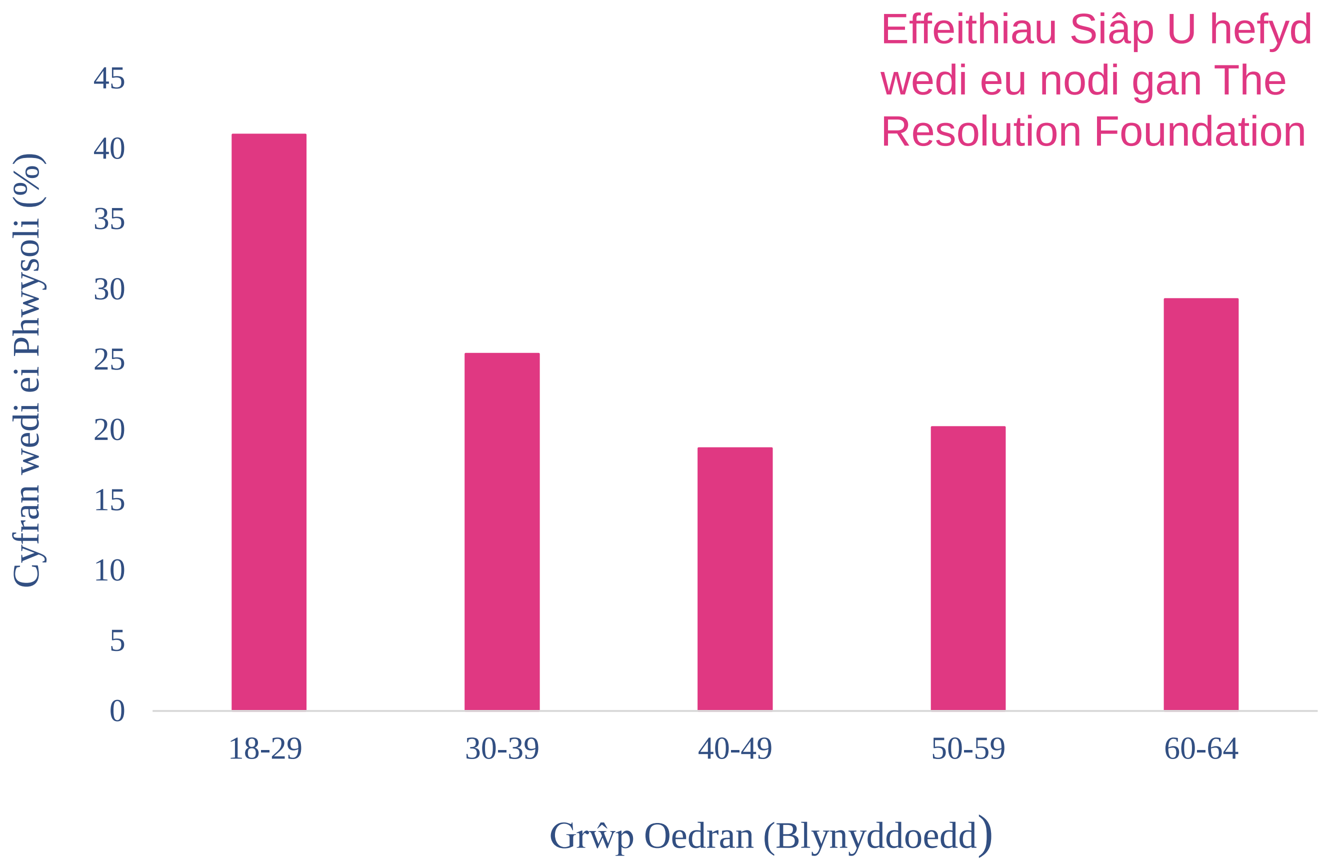

Oedran

Gweithwyr Iau (18-29 oed)

- **Roedd un o bob tri gweithiwr iau (41%) ar ffyrlo.**
- **Roedd gweithwyr iau 2.5 gwaith yn fwy tebygol** o fod ar ffyrlo na'r grŵp oedran 40-49 oed.

Gweithwyr Hŷn (60-64 oed)

- **Dywedodd bron i un o bob tri gweithiwr hŷn (29%) ei fod ar ffyrlo.**

Roedd gweithwyr hŷn:

- **2 waith yn fwy tebygol** o fod ar ffyrlo na'r grŵp oedran 40-49 oed.
- **Yn llai tebygol o fod wedi newid swydd neu gael swydd newydd** o'i gymharu â'r rhai rhwng 40-49 oed.

Ffyrlo yn ôl cwintel amddifadedd

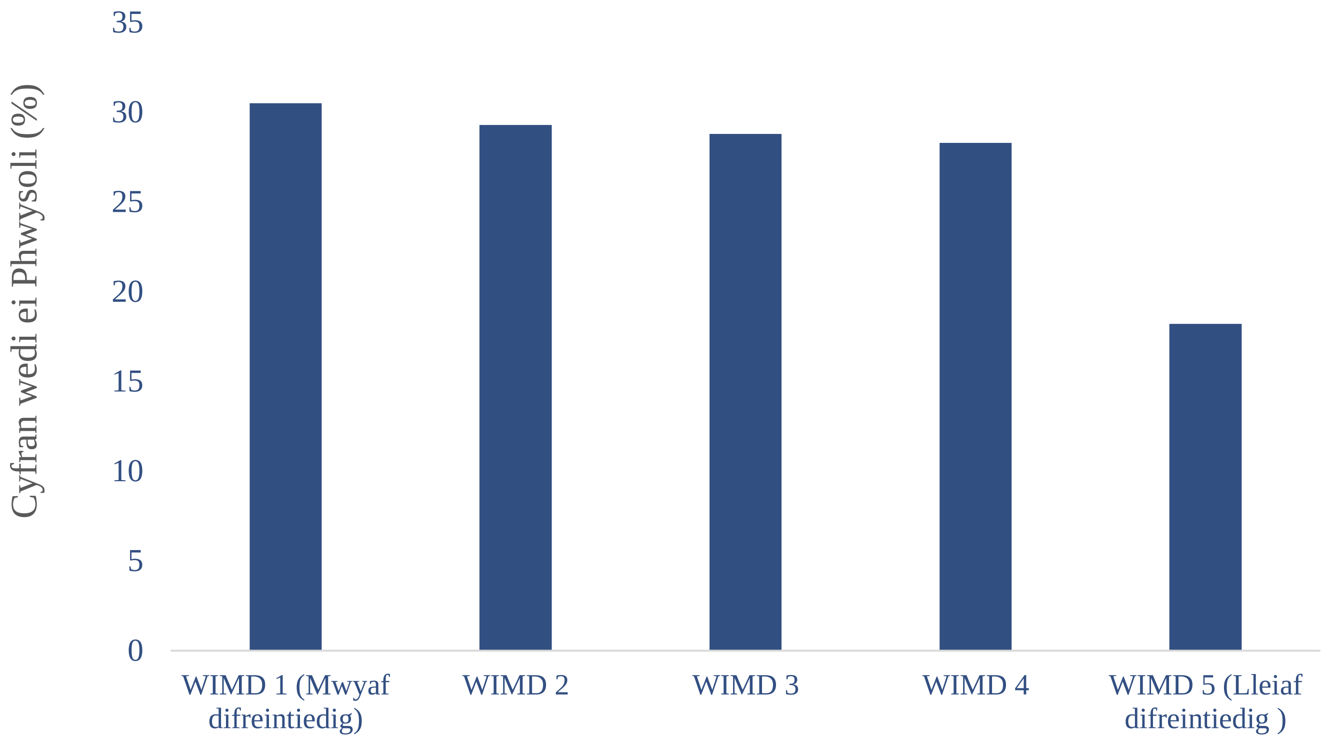

Nodweddion Aelwydydd

Amddifadedd

- **Roedd y gyfran uchaf o bobl ar ffyrlo (31%) yn byw yn y cymunedau â'r amddifadedd mwyaf** ac roedd nifer y bobl ar ffyrlo yn gostwng ar draws cwintelau amddifadedd i 18% yn yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf.

Cyfrifwyd amddifadedd gan ddefnyddio Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC)

https://gov.wales/welsh-index-multiple-deprivation

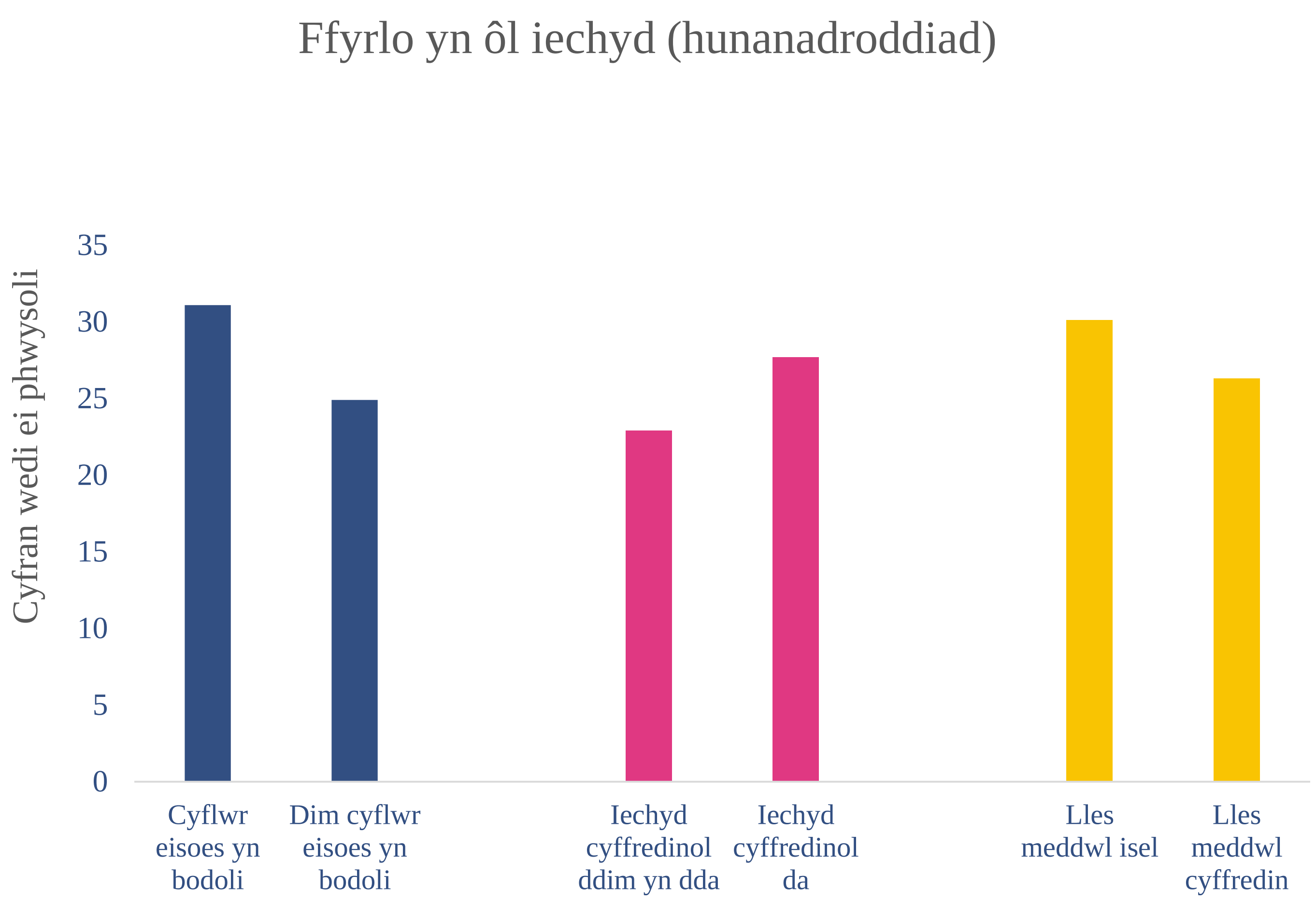

Iechyd a Llesiant

- **Roedd unigolion a nododd les meddyliol isel 4 gwaith yn fwy tebygol** o fod wedi colli'u swydd.
- **Roedd y rhai a nododd bod eu hiechyd cyffredinol 'ddim yn dda' yn llai tebygol** o fod ar ffyrlo.

Mae cynnwys statws iechyd yn ychwanegu at y sail dystiolaeth.

Cyflwr (iechyd) eisoes yn bodoli – Cwestiwn Arolwg Cenedlaethol Cymru – A oes gennych unrhyw gyflyrau neu salwch corfforol neu iechyd meddwl sydd yn parhau neu y disgwylir iddynt barhau am 12 mis neu fwy?

Iechyd Cyffredinol – Cwestiwn Arolwg Cenedlaethol Cymru – Sut mae eich iechyd yn gyffredinol?

Lles meddwl wedi ei bennu gan Raddfa Lles Meddwl Warwick Edinburgh (fersiwn byr)

Nodweddion Swyddi

Math o Gontract

- **Roedd y rhai a gyflogwyd ar gontractau annodweddiadol a thymor penodol 11 a 4 gwaith yn fwy tebygol, yn y drefn honno, o fod wedi colli'u swydd o'i gymharu â'r rhai ar gontractau parhaol.**
- **Roedd cyfran uwch o weithwyr â chontractau annodweddiadol (51%) ar ffyrlo** o'i gymharu â'r rhai ar gontractau parhaol (28%) neu dymor penodol (18%).
- **Roedd y rhai a gyflogwyd ar gontractau annodweddiadol a thymor penodol 3 gwaith a 2 waith yn fwy tebygol** o fod wedi newid swydd neu gael swydd newydd o'i gymharu â'r rhai ar gontractau parhaol.

Lefel Sgiliau

- **Roedd cyfran uwch o weithwyr â lefel isel o sgiliau (43%) ar ffyrlo, o'i gymharu â gweithwyr â lefelau uchel o sgiliau (12%).**

Mynychder sylfaenol cyflogaeth ansicr yng Nghymru

Ar y gweill

Archwilio'r ffactorau sylfaenol sydd yn cyfrannu at gyflogaeth ansicr yng Nghymru

- Cyflogaeth ansicr yn gysylltiedig ag iechyd gwaeth
  - Mynychder heb ei adrodd yn helaeth yng Nghymru
- Deall pa elfennau ar y Raddfa Ansicrwydd Cyflogaeth (EPRES) yw'r ysgogwyr allweddol yng Nghymru
  - Contract (byrhoedledd)
  - Dadrymuso
  - Bregusrwydd
  - Cyflogau
  - Hawliau
- Is-sampl mewn cyflogaeth 'â thâl' (~1,200)

Graddfa Ansicrwydd Cyflogaeth (EPRES) wedi ei datblygu gan Vives et al (2010)

https://oem.bmj.com/content/67/8/548

Ar y gweill

Archwilio'r ffactorau sylfaenol sydd yn cyfrannu at gyflogaeth ansicr yng Nghymru

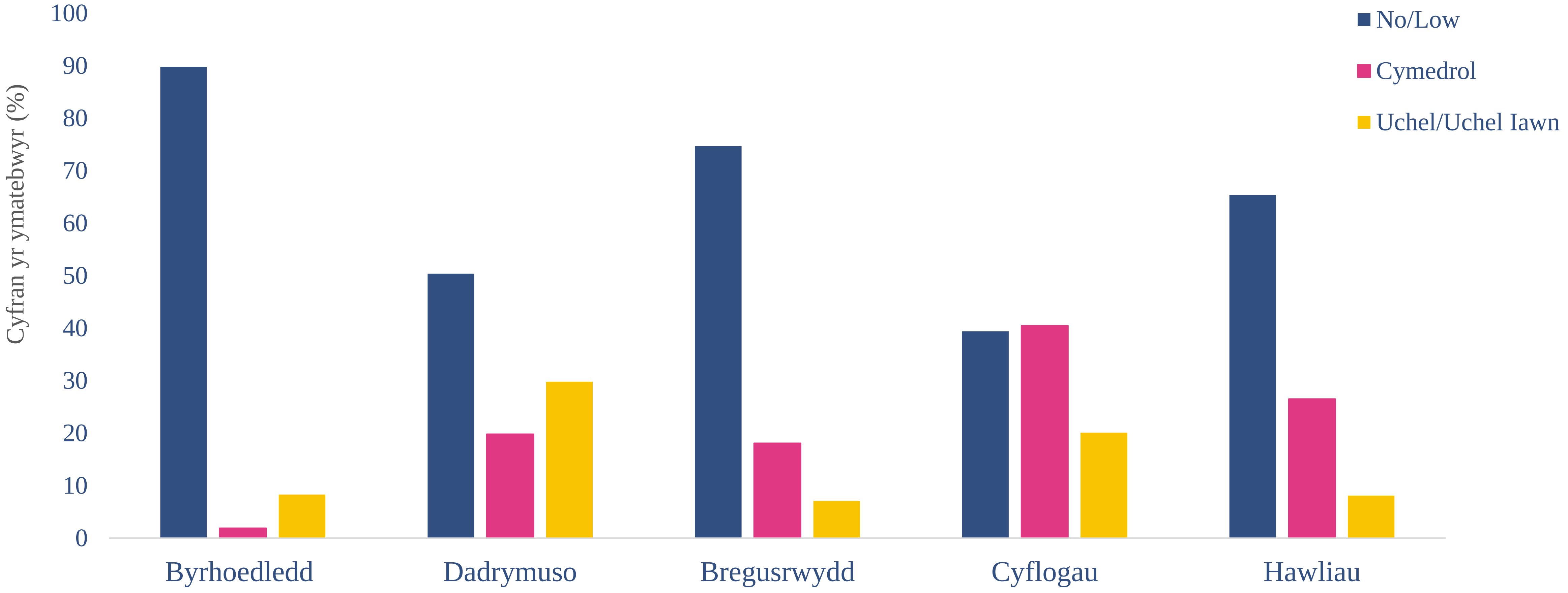

Ar y gweill

Archwilio'r ffactorau sylfaenol sydd yn cyfrannu at gyflogaeth ansicr yng Nghymru

Ffigurau sydd yn Dod i'r Amlwg

- Dros 1 mewn 4 wedi eu cyfrifo i fod mewn cyflogaeth ansicr.
- Mwy mynych yn y grŵp 18-30 oed (41.0%), benywod (28.3%) a'r rheiny ag iechyd gwaeth.
- Arsylwyd cysylltiad ag iechyd gwaeth ymysg y rheiny a nododd cyflogau uchel neu ancisrwydd bregusrwydd.

Effaith ymyriadau economaidd, cymdeithasol ac iechyd y cyhoedd ar gyflogaeth ac iechyd

GIG CYMRU NHS WALES | Iechyd Cyhoeddus Cymru Public Health Wales

Ar y gweill

Archwilio'r effaith tymor hwy ar iechyd a llesiant

Astudiaeth Ddilynol/Hydredol

- Rhagfyr 2020 – Ionawr 2021
- Ailwahodd 1,084 o unigolion, 626 o ymatebion (cyfradd ymateb o 58%)
- Dealltwriaeth
  - Newidiadau mewn cyflogaeth a/neu newidiadau ariannol ers y pandemig
  - Gwahaniaethau ar draws grwpiau demograffig
  - Gwahaniaethau yn ôl iechyd (hunanadroddiad)
  - Gwahaniaethau yn ôl iechyd (gofal sylfaenol ac eilaidd), trwy gyswllt data

Crynodeb

- Ym Mai/Mehefin 2020 yng Nghymru, effaith weledol newidiadau i gyflogaeth yn effeithio’n anghymesur ar
    - grwpiau iau a hŷn
    - ardaloedd mwy difreintiedig
    - y rheiny â mathau mwy ansicr o gontractau cyflogaeth
    - y rheiny ag iechyd gwaeth
- Cynllun Cadw Swyddi Coronafeirws (ffyrlo) yn gefnogol, ond ansicrwydd sylweddol i’r dyfodol.
- Bydd deall ysgogwyr cyflogaeth ansicr i helpu i lywio’r gweithredu yn bwysig yn yr adferiad.
- Mae llai o ddealltwriaeth am effaith newidiadau uniongyrchol a pharhaus i gyflogaeth ar iechyd a llesiant. Gwaith ar y gweill.

Cydnabyddiaeth

- Cyfranogwyr yr Astudiaeth
- MEL Research
- Cyd-awduron (Dr Richard Kyle, Dr Jiao Song, Yr Athro Alisha Davies) a'r tîm astudiaeth ehangach (Dr Ciarán Humphreys, Dr Kate Isherwood, Lois Griffiths)

- Unrhyw Gwestiynau?
- Ebost: Benjamin.Gray@wales.nhs.uk
- Twitter: @dr_benjamin23
- Briff Tystiolaeth: https://phw.nhs.wales/publications/publications1/who-are-most-vulnerable-to-employment-changes-during-the-covid-19-pandemic-key-findings-from-a-national-survey/
- Papur JECH: https://jech.bmj.com/content/early/2021/06/29/jech-2020-216030